

Temps de conquesta

Enric Lluch

Un jove ferrer a les
ordres del rei en Jaume

PREMI FAR DE CULLERA

ESGUARD
bromera

El cec Fontana va seure a l'ombra de la pineda i tornà a contar la història de la filla del primer duc de Cardona mentre els xiquets, al seu voltant, l'escoltàvem amb tota l'atenció.

—...i el senyor duc havia convidat el príncep dels sarraïns que eren als afores del poble per establir una relació amistosa amb els veïns que duïen per símbol una lluna daurada i cobrien els seus caps amb mocadors i cordells negres.

El fill menut del forner, tot i que ho havia sentit tantes vegades com la resta, preguntà pels sarraïns.

—Eren uns guerrers que lluitaven amb unes espases amples, corbades com la lluna de la seua bandera, i que tenien els ulls tan negres que brillaven com espurnes de foguera —explicà el cec i continuà—. El seu príncep, Abdal·là, va acceptar i va anunciar que portaria els bous més braus i els faria córrer per la plaça.

Amb la darrera paraula de Fontana se sentí el primer tro. Els núvols, negres com la sutja, s'enfilaven per damunt de les muntanyes i relliscaven en direcció al caseriu llepant les puntes de les pinedes.

El cec Fontana es gratà el cabell i es rascà rere l'orella abans de seguir:

—El dia de la gran festa va arribar. A la plaça hi havia unes taules llargues, amb els menjars més cars i deliciosos

de la terra: tota mena de peixos, carns, aus i les fruites més gustoses que la gent no havia tastat mai. Després del gran festí, la plaça es va tancar amb carros i fustes i es va donar l'entrada als bous. Un cavall robust que muntava un soldat del príncep va entrar darrere dels bous. Amb una llança els anà matant i els seus enormes cossos queien sobre l'arena.

Sonà un altre tro més fort i, en aquesta ocasió, els xiquets restàrem mirant el cel durant una estona, com si temeren que començara la pluja abans que el cec acabara la història. La mateixa cosa degué pensar Fontana perquè, de sobte, accelerà les paraules:

—A la nit se celebrà un gran sopar al castell, en el qual els convidats del duc bevien i ballaven amb les ballarines d'Abdal·là. La filla del duc, Adalés, una jove alta, esvelta, de cabells llargs de color de mel dolça i ulls verdosos, passejava silenciosa i discreta pels jardins de la fortalesa. Abdal·là estava fart de rialles i de notes de música de les panderetes i dels llaüts, dels esquitxos de les copes plenes de vi i dels comentaris dels convidats...

El tercer tro vingué acompanyat de les primeres gotes de pluja. Aleshores, els xiquets buscàrem aixopluc davall del porxo de l'església i el cec Fontana reculà en direcció a l'estable de Llorenç Guaita, on solia passar moltes de les nits.

Des del porxo, mentre mirava com queia la pluja, em vingué a la memòria la resta d'aquella història que tant m'agradava. Vaig recordar que el príncep havia eixit a fer una volta quan el va sorprendre Adalés. Es van enamorar l'un de l'altre, i es van jurar amor etern. Però, malgrat tot, sabien que si el seu amor prohibit era descobert, els seus

dos pobles s'enfrontarien en batalla. De manera que van començar a veure's de nit i d'amagat. Les coses no eren fàcils i un dia van ser descoberts. El duc va esclatar d'ira en saber la notícia, i com a càstig va condemnar la filla i va fer que la tancaren a pa i aigua en una torre redona que hi havia al castell i, perquè no poguera parlar mai més amb ningú, el servent que li passava el pa i l'aigua era cec i mut. A Abdal·là, li va prohibir entrar a les seues terres, alhora que li declarà la guerra.

Un dia, el duc hagué d'anar a Barcelona per una convocatòria de tots els nobles. En acabar, tots ells li van demanar que perdonara la filla. El duc hi va accedir, però quan va arribar a Cardona ja l'esperaven els patges per comunicar-li que Adalés era embolicada amb mantes a la porta de la torre. Havia mort.

Embegut en el record de la història, no vaig advertir que mon pare, tot i l'aigua que queia, travessà la placeta de quatre camallades.

—Guillem, tornem a casa de seguida.

Quan hi arribàrem dúiem el cabell i la roba remullats. I, a penes em vaig torcar la cara amb la màniga de la camisa, vaig advertir la presència del visitant al costat de la farga.

—Així que aquest és el teu fill? —comentà el nouvingut.

—Sí —mon pare contestà recolzat contra el marc de la porta.

—Molt tendre el trobe encara...

Aleshores, mon pare digué:

—Ja té tretze anys, senyor, i no marxaré sense ell, perquè és l'únic que tinc.

El visitant restà mirant les brases, es refregà les mans i tornà a mirar-me.

–D’acord. Al cap i a la fi, és el teu fill.

Aquell home deixà caure tres diners sobre l’enclusa, tirà mà a una capa que havia deixat recolzada sobre l’únic banc de l’estança, se la posà sobre els muscles i, abans d’eixir, digué:

–Recorda, ferrer: d’ara en quatre dies.

Un estona després, se sentí el renillar d’un cavall. Pel que semblava, el visitant havia lligat l’animal a la part del darrere de la casa, com si volguera que ningú no s’assabentara de la seua visita.

Mon pare m'ho va explicar quasi de seguida: el nouvingut era un missatger a les ordres del duc de Cardona i aquest havia decidit enviar-nos a un poble de la mar que es deia Salou on mon pare faria colla amb uns altres ferrers. I des de Salou aniríem a unes altres terres anomenades les Mallurques, situades per la mà de Nostre Senyor enmig de la mar.

–I com hi anirem, pare?

–Amb vaixells.

Un calfred va recórrer el meu cos. Mai no m'havia allunyat més enllà del coll d'en Guineu i ara havia de viatjar a uns llocs estranys on hi havia mar. Una mar que, com havia escoltat algunes vegades de llavis del cec Fontana, estava plena de bèsties grosses i allargassades que llançaven foc per la boca i es menjaven la gent que gosava travessar-la.

–Quan hem de marxar, pare?

–Hui mateix, fill.

De seguida, férem un fardell amb formatge, pa, carn salada i una marraixa de vi, i un altre més gran amb dues mantes i mudes de roba. Després, el pare tragué la mula de l'estable i l'aparellà dins de la ferreria.

Mentre mon pare apagava la farga, recollia les eines i assegurava les finestres de la ferreria, parà de ploure. I una estona després, quan ajustàvem la cabeçada de la mula, sentírem a la nostra esquena la veu del cec Fontana.

–On aneu?

–A la mar–vaig contestar.

El cec s'acostà a les palpentes, passà la mà pel llom de l'animal i digué:

–Sabeu quin camí heu de seguir?

Mon pare afixà les sivelles de la cabeçada, estirà els ramals per tal de comprovar que romanien ben afixats i respongué:

–Seguirem el camí de la sal.

A la porta de la ferreria, abans que el pare tancara la porta, el cec exclamà:

–Qui poguera anar a la mar!

M'eixiren les paraules quasi sense voler.

–Diguéreu que hi havia moltes bèsties que es menjaven les persones...

Fontana encetà un somriure mentre alçava la barbata i deixava a la descoberta els ulls blancs, sense ninetes.

–Sí. Tot i això, qui poguera anar a la mar!

Una estona després, mon pare i jo marxàvem per la senda enfangada que acabava en el camí de la sal. La mula, carregada amb les escasses pertinences, remenava la cua i pegava cabotades tractant d'espantar les mosques i els tàvecs que semblaven haver-se multiplicat amb l'aigua de la pluja.

Férem nit a unes passes del camí, al recer d'una cabanya de pedra que no tenia cap finestra. Mon pare lligà la mula a la soca d'un pi i descarregà els fardells. Després, féu una foguera dins la cabanya.

–Trau el menjar, Guillem.

Tot just aleshores, vaig albirar la punta lluent de la daga que guaitava per davall de la camisa de mon pare. I, de sobte,

m'entrà molta por perquè tan sols una vegada l'havia vist amb una arma al damunt i va ser quan la gent del caseriu havia assegurat que el bandoler Graells rondava per les muntanyes de ponent i saquejava els caserius dels voltants.

El pare partí dues llesques de pa i obrí la marraixa de vi. Féu dos glopets i murmurà:

–Potser veurem nostre senyor, el rei Jaume.

Mentre rosegava un tros de carn salada, vaig escoltar un soroll que procedia de l'exterior de la cabanya. Vaig restar totalment quiet una estona i, de seguida, em vaig arrossegar a culades al costat de mon pare.

–Deu ser una colobra –comentà sense parar de menjar.

En acabar de sopar, el pare apagà el foc, s'embolicà amb una de les mantes i es recolzà contra la paret.

–Dorm i descansa, fill –murmurà enmig d'un badall–. Ens espera un llarg camí.

Però jo vaig tardar a adormir-me, perquè els sorolls de les branques dels pins i el cant dels mussols em tingueren en suspens durant bona part de la nit.

A trenc d'alba, el pare em va despertar. Després de carregar les pertinences seguírem el camí entre la muntanya fins arribar a una cruïlla. Com que el pare no sabia quina direcció prendre, decidí romandre al costat d'una font perquè s'hi veien moltes petjades.

Una estona després, aparegué un home que conduïa un carro ple de bocois arrossegat per una parella de bous. El pare li preguntà quin dels camins portava a la mar i l'home assegurà que era el que quedava a la dreta, que era com dir que pel mateix que ell havia vingut. Després, s'acostà a la font, begué un glop d'aigua i comentà:

–He vist molta gent, amb armes i sense, que va en la mateixa direcció. Tothom vol marxar amb el rei a les terres de les Mallorgues. També vosaltres voleu anar-hi?

–Fem el que ha disposat el nostre senyor.

Aleshores, aquell home mirà la mula i preguntà per quants diners la veníem.

–No està a la venda –respongué el pare.

L'home obrí la boca de l'animal, li passà la mà pel llom i murmurà:

–No podreu embarcar-la i allà on aneu us pagaran una misèria per ella...

La conversa es tallà en sec perquè, a la impensada, començaren a sentir-se galops de cavalls des de l'altre costat del camí. I, quasi de seguida, aparegué una dotzena llarga de genets, un dels quals, el que feia de capdavanter, duia un penó amb un cérvol. En arribar on eren els bous, es posaren l'un rere l'altre; però un dels cavalls relliscà en el fang, ensopegà contra una roda del carro i provocà la caiguda de dos més que anaven al seu darrere.

Els cavallers que havien aconseguit passar sense caure, descavalcaren, i el que duia el penó el clavà a terra, desembeinà l'espasa i s'acostà a la font sense preocupar-se gens ni miqueta pels que havien caigut de les cavalcadures.

–De qui són els bous i la càrrega? –preguntà amb els ulls encesos en flames.

Aleshores, el carreter contestà:

–Del senyor de Montcada.

Llavors, aquell cavaller féu la volta al carro i mirà amb tota l'atenció els bocois. I, després de comprovar que duien les marques de propietat dels Montcada, embeinà

l'espasa, donà un colp de peu a les parts del carreter i bramà:

–Aparta el carro del camí i dóna gràcies a Déu per ser criat de qui ets!

De seguida, fixà la vista en mon pare i en mi, que romaníem quiets al costat de la font.

–Qui sou vosaltres?

El pare, que des que s'havia aproximat el cavaller tenia la mà dreta empunyant el pom de la daga, respongué amb un filet de veu:

–Sóc un ferrer del senyor de Cardona i aquest és el meu fill Guillem.

Tot just en aquell instant, vaig gosar obrir la boca per parlar.

–I anem a la mar a veure el rei, nostre senyor –vaig dir mirant-me la punta de les espartenyas–, i també veurem unes terres que es diuen les Mallurgues. Després, tornarem a casa.

El cavaller, en escoltar aquelles paraules, esclafí un riure:

–Ha, ha, ha! Veure el rei, les Mallurgues i tornar a casa diu el criancó! No, no, ferreret. Açò no és com anar de visita a la casa d'uns parents. Qui va a la mar, es juga la pell contra els sarraïns.

De seguida, el cavaller se m'acostà, em tallà les vetes de les espartenyas amb la punta de l'espasa, me les llevà i se les penjà al coll.

–Fes descalç el que et queda de camí –comentà mentre seguia rient– potser així comences a endurir el cos per a tot el que t'espera.

La resta dels genets, fins i tot els que havien caigut a terra, també rigueren. Aquests últims, potser, per tal de dissimular l'escassa destresa amb els cavalls.

A penes els cavallers marxaren camí avall que el carreter, amb les dues mans creuades sobre les seues parts i amb la cara plena de llàgrimes de dolor, llançà una escopinada en terra.

—Maleïts siguen tots els Cervellons i el cérvol que els va parir!

El pare tragué la marraixa de vi i donà de beure al carreter. Una estona després, l'home, el carro i els bous es perderen rere d'una revolta del camí.

Al llarg dels dies, sovint, em vingué al cap el que el cec Fontana contava dels sarraïns, els guerrers que lluitaven amb unes espases amples i tenien els ulls negres com espurnes de foguera. I tot i que no li ho vaig contar a mon pare, cada vegada que ho recordava, m'entrava una por que em punxava per dins com si tinguera forma d'agulla.